

Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon yhteistyöryhmä (KOOTuki) sekä Oppijan tietovirtojen ja VIRTIA-opintotietopalvelun ohjausryhmän (OPTIETOR) yhteiskokous

Aika: Keskiviikkona 24.10.2018 klo 12.53-13.45

Paikka: Tieteiden talo, tila 505 (Kirkkokatu 6, Helsinki)

Osallistujat:

Oppijan tietovirtojen ja VIRTIA-opintotietopalvelun ohjausryhmä:

- OPTIETOR-ryhmän puheenjohtaja: Jukka Haapamäki, opetus- ja kulttuuriministeriö, yhteiskokouksen puheenjohtaja
- Päivi Aho, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Sami Hautakangas, Tampereen yliopisto
- Terttu Kauranen, Saimia ammattikorkeakoulu
- Markku Sutinen, Turun yliopisto
- Ismo Kantola, Turun ammattikorkeakoulu
- Erja Widgrén-Sallinen, Itä-Suomen yliopisto
- Jukka Ivonen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Ani-Jatta Immonen, Aalto yliopisto
- Merja Väistö, Opetushallitus
- Eero Manninen, Suomen ylioppilaskuntien liitto
- Anna Loukkola, Tilastokeskus
- Ilmari Hyvönen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- OPTIETOR-ryhmän sihteeri: Paula Merikko, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy, **ESTE**, sijaisena Eeva Polvi, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy, yhteiskokouksen sihteeri

Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon yhteistyöryhmä (KOOTuki)

- KOOTuki-ryhmän puheenjohtaja: Erja Widgrén-Sallinen, OHA-forum, Itä-Suomen yliopisto
- Tuomas Orama, AAPA, Metropolia Ammattikorkeakoulu poistui klo 13.15
- Tapio Ekholm, Synergiaryhmä
- Marko Forsell, Peda-forumin digiopetusryhmä, Centria-ammattikorkeakoulu - ESTE
- Erja Nokkanen, Opetushallitus - ESTE
- Markku Närhi, FUCIO, Jyväskylän yliopisto poistui klo 13.30
- Jussi-Pekka Pispala, FUCIO, Tampereen teknillinen yliopisto - poistui klo 13.30
- Tapio Rimpioja, AMK-OHA, Metropolia AMK
- Tore Ståhl, AAPA, Yrkehögskolan Arcada
- Markus Torkkeli, OHA-forum, Aalto-yliopisto
- Totti Tuhkanen, Synergiaryhmä – osallistui etäyhteydellä
- Merja Väistö, Opetushallitus
- Marko Wilen, AMK-OHA, Laurea AMK
- KOOTuki-ryhmän Sihteeri: Stina Westman, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Asiantuntijat

- Lara Anastasiou, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Marko Borodavkin, AMK-OHA
- Ilmari Hyvönen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Jukka Kohtanen, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Jonna Korhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Helena Majamäki, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Laura Pellikka, OHA-forum

- Jaakko Riihimaa, AAPA - ESTE
- Ari Rouvari, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Teemu Seesto, FUCIO – saapui 13.30

Muistio

1 Kokouksen avaaminen ([liitteenä edellisen yhteiskokouksen muistio](#) 13.9.2017)

Kokouksen puheenjohtaja Jukka Haapamäki avasi kokouksen kello 12:53. OPTIETORin puheenjohtaja Haapamäki totesi KOOTuen puheenjohtajan Erja Widgrén-Sallisen kanssa sovitun että Haapamäki toimii yhteiskokouksen puheenjohtajana. Eeva Polvi toimii kokouksen sihteerinä. Osallistujat esittäytyivät lyhyesti ja kertoivat mitä taustaverkostoa ja organisaatiota edustavat.

2 KOOTuen ja Oppijan tietovirtojen ja VIRTA-opintotietopalvelun ohjausryhmän esittely

Haapamäki ja Widgrén-Sallinen esittelivät ohjausryhmän ja yhteistyöryhmän tehtäviä, jotka kuvattu liitteissä: [OPTIETOR tehtävät](#) ja [KOOTuki tehtävät](#).

KOOTuki on yhteistyöryhmä joka edistää ja vahvistaa opintohallinnon toimijoiden kansallista yhteistyötä. Toisena tehtävänä on kokonaisarkkitehtuuryö, lisäksi yhä tärkeämmäksi on kohoamassa viestintä taustaorganisaatioihin ja niiden edustaminen.

OPTIETOR on ministeriön asettama ryhmä vuoteen 2020. Tehtävinä ovat VIRTA-opintotietopalvelu käytön ja kehityksen ohjaaminen, sekä laajempaan valtakunnalliseen yhteistyöhön edistäminen. Kolmantena tehtävänä on VIRTA-tiedon hyödyntämisen valmistelu, myös laajemmin tietovirrat. Neljäntenä tehtävänä on keskustella ja sopia OKM:n tiedonkeruista Virrassa.

AJOA-ohjelma liittyy laajemmin oppijan tietovirtoihin ja on relevantti molemmille ryhmille

3 Ajankohtaista Visio2030-toimenpanosta: AJOA-hankkeen esittely

Ilmari Hyvönen esitteli Visio2030-työn toimeenpanoa sekä Avoimen ja joustavan oppimisen alustat (AJOA) -hanketta. Liitteenä [esitys](#)

Kokouspäivänä 24.10.2018 oli julkaistu [rahoitusmalliraportti](#), jossa edelleen löytyy kannuste korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön, nyt omana komponenttinaan ja erillään avoimista opinnoista. Oppimateriaalien osalta ensimmäinen vaihe käynnistynyt mistä [OKM:n tiedote](#)

Keskustelussa pohdittiin, onko insentiiviä siten, että ehdotettu uusi rahoitusmalli tukee AJOA-ohjelmassa kehitettäviä asioita? Haapamäen mukaan rahoitusmallissa säilyy pitkälti nykytilanne, yhteistyöopinnot eriytetään. Ryhmässä keskusteltiin siitä, onko nykyinen yhteistyöopinnojen määrittely liian rajoittava. Rahoitusmalli tukee jatkossa yhteistyörakenteita.

Orama poistui.

4 Oppijan tietovirrat korkeakoulujen välillä sekä kansainvälisesti

Jukka Kohtanen kävi läpi korkeakoulujen välisiä sekä kansainvälisiä tietovirtoja. Liitteenä [esitys](#)

Keskustelussa Haapamäki nosti esiin, että OPTIETORissa on keskusteltu jatkuvan oppimisen tiedoista. Ne muodostavat osan korkeakoulujen tiedoista ja tehtävistä ja niitä käytetään korkeakoulujen ohjaukseen. Keskusteltiin myös yksilön näkökulmasta ja missä muodossa tietojen tulisi olla, jotta yksilö voisi tuoda omaa osaamistaan esille. Ainakin koulutusjärjestelmän ohjaukseen tarvittavien tietojen osalta VIRTA on se yhtenäinen paikka, josta tieto haetaan. Operatiivisella toiminnalla on useita näkökulmia. Hallinnoimisen problematiikka nousi esille molemmissa alustuksissa.

Keskusteltiin korkeakoulujen toimittamien VIRTAtietojen laadusta ja käytöstä. Pispatotesi, että mikäli tietoa ei käytetä mihinkään, ei synny tarkistusmekanismeja. Oikea käyttö varmistaa tiedon oikeellisuuden. Närhen mukaan operatiivisissa järjestelmissä tieto ei rapaudu, mutta ongelma on, ettei sitä toimiteta VIRTaan. Voidaan sopia, että päivitetään. Haapamäki katsoi, että tulisi olla tarkistusrutiineja tuonnista tiedon viennistä eteenpäin. Tiedontuotannon kehittäminen yhteisesti parantaa myös paikallisia ratkaisuja.

Närhen mukaan kuvailutiedon historiatiedon käyttöön saaminen on iso työ, kun tiedot voivat olla pdf-muodossa. Ekholm totesi, että arkkitehtuurinen (keskitetty/hajautettu) malli ohjaa sitä, miten johtaminen voi tapahtua. Hautakangas katsoi, että määritykset olisivat yhdistävä tekijä, nämä kannattaisi hoitaa keskitetysti ja varmistaa että hyödynnetään. Tarvitaan tukimateriaalit määritysten hyödyntämiseen, tekninen skeema ei yksin riitä.

Kohtasen mukaan tiedon kattavuus on muna-kana -ilmiö; ei voida rakentaa palveluita jos ei ole tietoja, eikä tuoda tietoja, koska ei ole niitä hyödyntäviä palveluita. Korkeakoulut pystyvät tuottamaan tiedot ja niiden pohjalta pitäisi ratkaista tietojen saatavuus. Widgrén-Sallinen toi esiin, että kaikki liittyy tiedolla johtamiseen ja analytiikkaan eli tarvetta syntyy tätäkin kautta. Johdon tueksi tarvitaan monenlaisia asioita.

Immonen mietti, että kokonaisuutta helpottaisi, jos CSC:n kanssa, mutta helpottaa kun CSC ottaisi koordinoivan roolin. Pitää saada suositukset ja perustelut korkeakouluille. Osa analytiikkaa, osa jotain muuta. Korkeakoulut eivät varmastikaan vastusta, mutta eivät välttämättä tiedä mitä olisi tärkeä tuottaa. Varmastikin analytiikkahankkeiden osalta voisi kohtuullisen helposti koostaa tarvittavat vähimmäistiedot. Haapamäki totesi, että tarpeet ovat erilaisia, esimerkiksi ristiinopiskelussa tulee hyvin konkreettisia tarpeita.

Hyvönen katsoi, että toimintaympäristössä pitää sopia miten toimitaan - vaihtoehtona laki on ja sen kautta tuleva toimivalta. Korkeakoulutoimijoiden keskuudessa voidaan tehdä määritykset ja yhteiset palvelut, joissa tietoa hyödynnetään. Muodollinen rakenne tarvittaneen muutosten hyväksymiseen, vrt. arkkitehtuurin hallintamalli TICTORissa. Olisi mietittävä, miten päätetään korkeakoulujen tietomallista, joka on laajempi kuin VIRTAtietomalli, tälle ei ole rakennetta tai omistajaa. Tarvittaneen myös kehittämissuunnitelmien osalta, joissa määrityksiä. Hyvönen mietti myös Kohtasen esityksen eri ABCD-vaihtoehtoja. Tarjontatiedon osalta on selkeää, mutta suoritustiedon osalta laajempi kysymys, kun VIRTAtieto ei ollut riittävä. Vastaus eri tietojen osalta on erilainen eri vaihtoehtojen suhteen.

Haapamäen mukaan VIRTAssa on jo sovittu tietyistä yhteisistä, pakollisista tiedoista ja esim. jatkuvan oppimisen tietojen osalta etenemispolku on kohtuullisen selkeä. Suoritustietojen osalta tilanne on monimutkaisempi. Haapamäki tiedusteli, mikä on jatkonäkymä ristiinopiskelun osalta. Hautakangas totesi, että tien liikkussa eri prosessit ja eri käyttötarkoitukset, kun voi olla ennalta hyväksytyjä suorituksia sekä jälkikäteen tapahtuvaa hyväksilukua. Hallintapuoli pitää vielä koeponnistaa, kun kokemusta saadaan eri projekteissa käyttöön ja sen jälkeen hallitusti kehitetään jonkun tahon kautta. Vaatii sopimisen yhteistyörakenteiden osalta, esim. Synergiaryhmä voisi toimia valmistelevana instanssina. Westman huomautti, että hallintamallin osalta on relevanttia tehdä näkyväksi, mitä tietoa käytetään mihinkin ja mitä pitäisi olla käytettävissä. Tähän liittyen pitää lisätä dialogia. Immosen mielestä arkkitehtuuriryhmä voisi olla hyvä taho tähän.

Haapamäki pohti, onko kansainvälisesti vaikeampi saada kootusti tietoa tietotarpeista. Miten korkeakoulut ovat mukana esim. EMREX-asioista kuulemassa ja vaikuttamassa? Immonen katsoi, että korkeakoulut ovat mukana rikkonaisesti, näin ollen pitäisi olla koordinoitua ja kokoavaa kommunikointia Suomen sisällä. Korhosen mukaan European Student Card on kattokäsité. Parhaillaan rakennetaan uusiksi eurooppalaista koulutusalueetta perustuen yhteiseen tunnisteeseen ja tietojen liikkumiseen. European universities -aloitteeseen on myös kirjoitettu digitalisaatio. Ministeriö pyrkii pitämään sidosryhmille ja verkostoille tiedotustilaisuuden tähän liittyvistä asioista.

Immonen nosti esiin, että oppimisympäristöjen osalta pitäisi päättää kansallisesti, mitä standardeja tulisi käyttää, jotta päästään aitoon yhteentoimivuuteen. Hyvönen totesi, että oppimisympäristöissä on variaatiota, eikä ajatuksena ole ohjelmassa käsitellä niitä tarkemmin. Immonen mietti, että esimerkiksi oppimisympäristöissä on kilpailevia ratkaisuja - voisiko meillä olla sovittuna miten valitsemme suhteessa visioihin meillä ja Euroopan tasolla? Hyvönen esitti kysymyksen, miten pitkälle on mahdollisesti kansallisesti päästä standardeissa. Immosen mukaan pitäisi varmistaa kansallisesti, että tieto on yhteismitallista ja liikkuu. Haapamäki totesi, että ministeriö voi olla liikkeellepanijana asioissa, joissa on joku kansallinen väline, kuten VIRTAn, jota käytetään ohjaukseen. Korkeakoulujen omien järjestelmien väliseen standardoimiseen ei ole ministeriöllä välineitä, vaan ne menevät korkeakoulujen ryhmien päätöksenteon alle. Westman katsoi, että voi olla malleja ja tukea siihen, missä määrin voidaan tehdä yhteisillä määrityksillä ja mitä kannattaa ottaa huomioon oman päätöksenteon tueksi. VIRTAn ja Opintopolun ohjauksessa ministeriöllä on rooli, Haapamäki totesi. Hautakangas pohti, että se eri vaihtoehdot tiettyihin käyttötarkoituksiin ja niiden vaikutukset kannattaisi selvittää yhdessä.

Haapamäki veti keskustelua yhteen todeten, että tilannekuvaa saatiin muodostettua. Hyvönen jäseni, että olisi koostettava yhteen tietotarpeita sekä ratkaisua vattavia kysymyksiä. Lainsäädännöllistä ohjausta ei tarvittane lisää - tiedonkeruissa on sopimuskäytäntö ja muissa asioissa ministeriö voi suositella toimintamalleja. Toimivaltaan liittyviä näkökulmia on hyvä käydä läpi. Haapamäki totesi, että jatkotoimena tulisi tarkentaa tarvittavat tietojoukot ja mistä ne saadaan. Widgrén-Sallinen ehdotti, että mikäli keväällä 2019 pidetään yhteiskokous, niin tämän asian voisi ottaa uudelleen käsittelyyn tuolloin jatkumona.

Kohtanen pohti, että tulisi tunnistaa olemassa oleva ryhmä, joka voi tehdä päätökset asioiden suhteen. Kartoitetaan, että onko joku ryhmä ja ryhmien edustajista koostuva työryhmä, joka voisi valmistella tietovirta-asiat päätöksiä tekeväälle ryhmälle (esim. Synergia sisällön osalta + KA-SIG), täytyy varmistaa muiden asteiden edustajuus. Tiedot ja käyttötapaukset ovat erilaisia - jokin tieto on dynamisempaa ja on tarvetta reaaliaikaisuuteen, kun taas jotkut muuttuvat kerran vuodessa ja voivat tulla käyttöön viiveellä. Olisi hyvä tehdä selvitystä käyttötarpeista ja -kohteista sekä erilaisista tiedoista sekä tuottaa pohdintaa tietojen sijainnista edellisten perusteella. Tätä työtä ei voi ohjata kuin OKM, koska muuten työ jakaantuu monen ryhmän mandaatille. OKM ei kuitenkaan voine olla jatkossa koko kokonaisuutta ohjaava taho.

Pispa ja Närhi poistuivat, Seesto saapui.

5 Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon (OPI) viitearkkitehtuurin päivitys: oppijan roolit ja tietovarannot

Ari Rouvari ja Lara Anastasiou esittelivät OPI-viitearkkitehtuurin päivitystyötä sekä oppijan rooleja ja tietovarantoja, liite [Esitys OPTIETOR-KOOTuki OPI-viitearkkitehtuuri](#) . Jatkuvan oppimisen kannalta on tärkeää tunnistaa erilaiset asiakassegmentit sekä keskeiset tietovarannot. Synergiaryhmän työpajassa marraskuussa päivitetään OPI-viitearkkitehtuuria ja kutsu työpajaan on lähdössä laajalla jakelulla.

Keskustelussa Hautakangas totesi, että työ lähtee sijoittamalla tunnistettuja asioita kaaviokuvaan. Ekholm kertoi, että seuraavaan työpajaan toivottiin nimettävän joistakin sidosryhmistä mukaan henkilöitä (esim. pienemmät ammattikorkeakoulut) ja että ehdotuksia otetaan vastaan. Tuhkanen totesi, että OKSA-sanasto ollaan julkaisemassa YTI-hankkeen alustalla, ja tulee pysyvät tunnisteet. Tarkempaa aikataulua ei ole toistaiseksi tiedossa.

Keskusteltiin opiskelijavalinta-termin käytöstä, josta Tuhkanen totesi, ettei vaihtaisi termiä toiseen - onko korkeakoulujen perustehtävää. Hautakangas ehdotti, että laajennusta voisi tehdä niin, että saadaan mukaan se puoli, jossa ei ole karsintaa. Viitearkkitehtuurin yhteys OKSA-sanastoon mietitytti. Rouvari totesi, että huomioidaan myös yhteentoimivasuomi.fi

Keskustelussa käytiin läpi, keitä ovat oppijat. OKSA-sanaston mukaan oppija on henkilö, joka osallistuu varhaiskasvatukseen tai [koulutukseen \(1\)](#) tai on eri tavoin hakeutumassa tai hakeutunut siihen elämän eri vaiheissa. Käsite oppija on yläkäsite mm. käsitteille varhaiskasvatukseen osallistuva lapsi, [oppilas](#), [opiskelija](#) ja [hakija](#)

6 Muut asiat

Westman esitteli Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisoitumisen tiekarttaa <https://ka.csc.fi/> , jossa on teemoja ja asioita jotka ovat yhteisiä KOOTuki- ja OPTIETOR-ryhmille. Tiekarttaa päivittävä TICTOR kokoaa tilannekuvaa tulossa olevista ilmiöistä. Tiekartalla on kahdentyyppisiä asioita: osasta asioista jo päätös/yhteisymmärrys (sinisellä) ja osa on mahdollisesti tulossa olevia asioita (vaaleanpunaisella). Linkit tiekartasta johtavat dokumentaatioihin ja pohdittiin, voisiko jatkossa olla joku yhteinen näkymä, jossa asioiden etenemistä voisi seurata.

7 Yhteenveto ja kokouksen päättäminen

Todettiin, että OPI-viitearkkitehtuurityö etenee, määräaika keväälle 2019. AJOA ja oppijan tietovirrat ovat vaikeammin hahmotettavia, ja molemmilla ryhmillä on näihin selkeä yhteys. Lisäksi tulisi tuottaa tarkempaa kuvaa tietovirroista ja tietotarpeista. Tästä näkökulmasta todettiin, että keväällä 2019 olisi hyvä kokoontua yhteiskokoukseen. KOOTuki-ryhmällä on kokous 2.4.2019 ja samana päivänä voisi mahdollisesti pitää yhteiskokouksen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.45.